

НАРЕДБА № 22 ОТ 2 НОЕМВРИ 2022 Г. ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА "РАБОТНИК В ПРОИЗВОДСТВО НА ОБЛЕКЛО"

Издадена от министъра на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.93 от 22 Ноември 2022г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професията 542090 "Работник в производство на облекло" от област на образование 54 "Производство и преработка" и професионално направление 542 "Производство на текстил, облекло, обувки и кожени изделия" съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по **чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение**.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професията 542090 "Работник в производство на облекло" съгласно **приложението** към тази наредба определя изискванията за придобиването на първа степен на професионална квалификация за специалността 5420901 "Производство на облекло".

Чл. 3. Въз основа на ДОС по **чл. 1** и рамковите програми по **чл. 10, ал. 3, т. 1 и 6 от Закона за професионалното образование и обучение** се разработват типови учебни планове за ученици, учебни планове за лица, навършили 16 години, и учебни програми за обучението по специалността по **чл. 2**.

Раздел II. Съдържание на държавния образователен стандарт

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по **чл. 1** определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията 542090 "Работник в производство на облекло" включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. (1) Типовите учебни планове по **чл. 3**, разработени въз основа на тази наредба, се прилагат от учебната 2023/2024 г. за учениците, които от тази година започват обучението си за придобиване на професионална квалификация по професията.

(2) Учениците, които са приети за обучение за придобиване на професионална квалификация по професията в системата на училищното образование до учебната 2022/2023 г. включително, се обучават и завършват обучението си по учебните планове и учебните програми, които са действали при постъпването им.

(3) Лицата, навършили 16 години, които към влизане в сила на тази наредба се обучават в квалификационен курс, завършват обучението си по учебните планове и учебните програми, по които са започнали.

§ 2. Тази наредба се издава на основание **чл. 22, ал. 6 във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование** и отменя **Наредба № 18 от 2005 г. за придобиване на квалификация по професията "Работник в производство на облекло"** (ДВ, бр. 5 от 2006 г.).

Приложение към **чл. 2**

Държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията "Работник в производство на облекло"

Професионално направление:				
542	Производство на текстил, облекло, обувки и кожени изделия			
Наименование на професията:				
542090	Работник в производство на облекло			
Код	Специалност	Степен на професионална квалификация	Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)	Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)
5420901	Производство на облекло	Първа	2	2

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация съгласно **Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО)**

За придобиване на първа степен на професионална квалификация по професията "Работник в производство на облекло" от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по **чл. 6, ал. 1 от ЗПОО** (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., посл. изм. със Заповед № РД-09-4493 от 18.11.2021 г.) изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

за ученици - завършено основно образование;

за лица, навършили 16 години - завършен начален етап на основното образование или успешно завършен курс за оgramотяване, организиран от училища в системата на предучилищното и училищното образование по реда на **Закона за насърчаване на заетостта** или на **Закона за предучилищното и училищното образование**, или валидирани компетентности за начален етап на основно образование по **чл. 167, ал. 1, т. 4 от Закона за предучилищното и училищното образование**, в случаите на продължаващо професионално обучение - и придобита квалификация по част от професията;

за ученици със специални образователни потребности и за лица, навършили 16 години, с увреждания - завършен VII клас.

Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

1.2. Валидиране на професионални знания, умения и компетентности

Придобиването на квалификация по професията "Работник в производство на облекло" - първа степен на професионална квалификация или по част от нея чрез валидиране на придобити с неформално или информално учене резултати от ученето, се осъществява съгласно **Наредба № 2 от 13 ноември 2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности**, издадена от министъра на образованието и науката (ДВ, бр. 96 от 21.11.2014 г.).

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Работникът в производство на облекло извършва предварителна подготовка на работното си място, инструментите, машините и съоръженията, свързани с професионалната му дейност. Организира дейностите на работното място с цел обезпечаване на качествено изпълнение на поставените задачи при спазване на изискванията за ЗБУТ.

Работникът в производство на облекло извършва товаро-разтоварни и транспортни дейности:

- разтоварва, транспортира и подрежда контейнерите с материали в приемно отделение, като следи за целостта на опаковките, съответствието им по брой с описаните в съпровождащата документация;

- разопакова и складира получените материали, като спазва сортировката им по съпровождащата документация - партиди, артикули и предназначение в производството;

- след преглеждане топовете платове се транспортират и подреждат на рафтови стелажи в склад за окачествени платове.

Работникът в производство на облекло извършва проверка на качеството и количеството/дължината на текстилните материали. Установява фактическите размери на платовете, постъпващи в шевното предприятие. Открива и маркира дефекти на платовете, недопустими за готовите облекла. Работи с механизирани и автоматизирани съоръжения за преглеждане и измерване на платовете.

Работникът в производство на облекло извършва ръчно или механизирано

настилане на основни и спомагателни текстилни материали. Обслужва и работи с машини, съоръжения и устройства за настилане на текстилни материали. Попълва съпровождаща документация за всеки настил.

След технологичния процес кроене работникът в производство на облекло номерира, комплектова и транспортира скроените детайли от основен плат, хастар и спомагателни материали до съответните работни места по потока на технологичния процес.

Работникът в производство на облекло работи с машини и съоръжения за влаготоплинна обработка и машини за термомеханично подлепване на шевни детайли. Глади резерви на съединителни шевове, пречупва подгъви и изпълнява окончателна влаготоплинна обработка на шевното изделие. Извършва термомеханично подлепване на шевни детайли при спазване на оптимален режим на работа.

В своята дейност работникът в производство на облекло използва основни и спомагателни текстилни материали, машини и съоръжения за влаготоплинна обработка на облеклото, машини за термомеханично подлепване на шевни детайли, неподвижни и подвижни машини за кроене, машини и съоръжения за настилане на текстилни материали, средства за преглед и измерване на платовете, товароподемни транспортни средства, използвани при разтоварването и транспортирането на платовете, работно облекло, лични предпазни средства и др.

Работникът трябва да притежава умения за работа в екип, сръчност и прецизност, да умее да консултира клиентите и да се отнася с чувство на отговорност при изпълнение на задълженията си. Носи отговорност за качествено изпълнение на поставените задачи в съответствие с технологичните изисквания.

Работното време на работника е строго регламентирано при работа в предприятие за производство на шевни изделия.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

След придобиване на първа степен на професионална квалификация по професията "Работник в производство на облекло" обучаваният има право да се обучава по друга професия от професионално направление "Производствени технологии - текстил, облекло, обувки и кожи", като обучението му по общата задължителна професионална подготовка и част от отрасловата задължителна професионална подготовка се зачитат.

След придобиване на първа степен на професионална квалификация по професия "Работник в производство на облекло" обучаваният има право да продължи обучението си за придобиване на втора степен на професионална квалификация по друга професия от професионално направление "Производствени технологии - текстил, облекло, обувки и кожи".

При продължаващото професионално обучение се организира обучение за усвояване на единиците резултати от ученето, които лицата не притежават.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно **Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД - 2011)** в Република България, утвърдена със Заповед № РД-01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, посл. изм. и доп. със Заповед № РД-01-42 от 11.02.2022 г.

Лицата с първа степен на професионална квалификация по професия "Работник в производство на облекло" могат да постъпват на работа на следните длъжности от

Националната квалификация на професиите и длъжностите (НКПД):

73181022 Гладач

91210002 Гладач, ютия

91210001 Гладач, преса (ръчно)

75311012 Работник, спомагателни шивашки дейности

93330010 Работник, товаро-разтоварна дейност

93340001 Работник, зареждане на рафтове,

както и други подходящи длъжности, включени при актуализиране на **НКПД**.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ)

3.1. Списък на единиците резултати от учене (ЕРУ) и резултати от учене (РУ) по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка - единна за всички професии с първа степен на професионална квалификация

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд

1.1. РУ Спазва разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място

1.2. РУ Спазва изискванията за превантивна дейност по опазване на околната среда

1.3. РУ Участва в овладяването на рискови и аварийни ситуации

ЕРУ 2. Икономика

2.1. РУ Познава основите на пазарната икономика

2.2. РУ Познава основните характеристики на производствената дейност във фирмата

ЕРУ 3. Предприемачество

3.1. РУ Познава основите на предприемачеството

3.2. РУ Формира предприемаческо поведение

ЕРУ по отраслова професионална подготовка - единна за всички професии от професионално направление "Производство на текстил, облекло, обувки и кожени изделия" - първа степен на професионална квалификация

ЕРУ 4. Информационни и комуникационни технологии

4.1. РУ Използва информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в дейността си

4.2. РУ Решава проблеми при работа с ИКТ

ЕРУ 5. Организиране на работния процес

5.1. РУ Извършва предварителна подготовка на работното място

5.2. РУ Участва в организирането на дейностите на работното място

ЕРУ 6. Комуникация и работа в екип

6.1. РУ Общува в работния екип

6.2. РУ Води ефективна комуникация

ЕРУ 7. Материалознание

7.1. РУ Познава видовете текстилни материали и тяхното приложение в производството на облекло

7.2. РУ Познава свойствата на текстилните плоски изделия

7.3. РУ Подбира подходящи основни и спомагателни материали

**ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност
"Производство на облекло" - първа степен на професионална квалификация**

ЕРУ 8. Подготовка на платовете за кроене

8.1. РУ Разтоварва, приема и складира платовете

8.2. РУ Извършва качествен и количествен преглед на платовете

ЕРУ 9. Настилане на текстилни материали

9.1. РУ Настила ръчно текстилни материали

9.2. РУ Настила механизирано текстилни материали

ЕРУ 10. Машини и съоръжения за влаготоплинна обработка

10.1. РУ Извършва термомеханично подлепване на шевни детайли

10.2. РУ Работи с машини и съоръжения за гладене

3.2. Описание на единиците резултати от учене (ЕРУ)

**ЕРУ по обща професионална подготовка - единна за всички професии с
първа степен на професионална квалификация**

ЕРУ 1

Наименование на единицата:	Здравословни и безопасни условия на труд
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Наименование на професията:	Работник в производство на облекло
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Резултат от учене 1.1:	Спазва разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
Знания	<ul style="list-style-type: none">• Познава основните нормативни разпоредби за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) за конкретната трудова дейност• Описва основните рискове за здравето и безопасността при конкретната трудова дейност• Посочва основните мерки за защита и средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ• Познава правилата за работа в съответствие с изискванията и процедурите за осигуряване на пожарна и аварийна безопасност

Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага необходимите мерки за защита • Използва средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Използва различни видове пожарогасители
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържа работната среда в съответствие с хигиенните норми, като работи с грижа за собственото си здраве и за живота и здравето на другите работници • Изпълнява трудовата дейност при спазване на необходимите мерки за осигуряване на безопасност и здраве при работа • Проявява отговорност към останалите участници в трудовия процес
Резултат от учене 1.2:	Спазва изискванията за превантивна дейност по опазване на околната среда
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните разпоредби за опазване на околната среда, отнасящи се до конкретната трудова дейност • Описва рисковете от замърсяване на околната среда при извършваната трудова дейност • Изброява основните изисквания за разделно събиране на отпадъци • Познава разпоредбите за съхранение, използване и изхвърляне на опасни продукти
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава опасни и отровни продукти • Спазва изискванията за разделно събиране на отпадъци • Прилага разпоредбите за съхранение, използване и изхвърляне на опасни продукти • Съхранява и отстранява правилно опасни продукти
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява трудовата дейност при спазване на изискванията и правилата за опазване на околната среда
Резултат от учене 1.3:	Участва в овладяването на рискови и аварийни ситуации
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава основните рискови и аварийни ситуации • Познава основните изисквания за осигуряване на аварийна безопасност

	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява основните стъпки за действия при аварии и аварийни ситуации • Познава видовете травми и методите за оказване на първа помощ
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва изискванията за осигуряване на пожарна и аварийна безопасност • Разпознава рисковете, които могат да доведат до възникване на пожар и/или авария • Спазва правилата за действия при възникване на авария • Оказва първа помощ на пострадали при авария
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Участва в овладяването на възникнал пожар и/или авария в съответствие с установените вътрешнофирмени правила за пожарна и аварийна безопасност
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит/тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основни теоретични знания за: <ul style="list-style-type: none"> - здравословни и безопасни условия на труд на работното място - превантивна дейност за опазване на околната среда - овладяване на аварийни ситуации и оказване на първа помощ на пострадали - за работа в съответствие с изискванията и процедурите за осигуряване на аварийна безопасност <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Избира най-подходящия тип поведение при зададените рискови ситуации • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ

ЕРУ 2

Наименование на единицата:	Икономика
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Наименование на професията:	Работник в производство на облекло
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Резултат от учене 2.1:	Познава основите на пазарната икономика
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава същността на пазарната икономика • Описва ролята на държавата в пазарната икономика • Посочва основните икономически субекти в бизнеса
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Ориентира се относно функциите на различните икономически субекти • Обяснява начина на функциониране на пазарната икономика
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да обясни значението на пазарната икономика
Резултат от учене 2.2:	Познава основните характеристики на производствената дейност във фирмата
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основите на пазарното търсене и пазарното предлагане • Дефинира основни икономически понятия - приходи, разходи, печалба, рентабилност
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява основни икономически понятия в контекста на дейността на организацията • Обяснява основните характеристики на производствената дейност в предприятието

Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да обясни икономическите принципи в контекста на дейността на фирмата
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит/тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на практически казус
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания в областта на икономиката <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус

ЕРУ 3

Наименование на единицата:	Предприемачество
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Наименование на професията:	Работник в производство на облекло
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Резултат от учене 3.1:	Познава основите на предприемачеството
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва същността на предприемачеството • Изброява принципите на предприемаческата дейност • Посочва видовете предприемачески умения

Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Проучва предприемаческите процеси, свързани с професионалната дейност • Открива практически примери за успешно управление на дейността на организацията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да предложи идеи за успешно изпълнение на трудовите дейности
Резултат от учене 3.2:	Формира предприемаческо поведение
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва характеристиките на предприемаческото поведение • Изрежда видовете предприемаческо поведение • Описва факторите, които влияят върху предприемаческото поведение
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага в дейността си подходящи предприемачески идеи • Преценява необходимостта от промени, свързани с подобряване на работата
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да предложи решение за оптимизиране на трудовите дейности
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит/тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на практически казус
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания в областта на предприемачеството <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус

изделия" - първа степен на професионална квалификация

ЕРУ 4

Наименование на единицата:	Информационни и комуникационни технологии
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Наименование на професията:	Работник в производство на облекло
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Резултат от учене 4.1:	Използва информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в дейността си
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява основните съвременни информационни и комуникационни технологии • Посочва начините за създаване на различни формати цифрово съдържание • Изрежда начини за съхранение на цифрова информация на различни електронни носители • Описва възможностите на услугите електронна поща, онлайн пазаруване и плащане • Изброява специализирани софтуерни програми в областта на модата
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обработка информация с ИКТ • Създава различни формати цифрово съдържание • Възпроизвежда вече записано цифрово съдържание • Използва електронна поща • Споделя файлове • Използва електронни услуги като онлайн пазаруване и плащане
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да използва самостоятелно информационни и комуникационни технологии в дейността си

Резултат от учене 4.2:	Решава проблеми при работа с ИКТ
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва начините за решаване на рутинни проблеми при използване на цифрови технологии • Изброява начините за инсталиране/преинсталиране на операционна система и друг софтуер • Описва възможностите за актуализиране на дигиталните си компетентности
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва най-подходящия инструмент, устройство, приложение, софтуер или услуга за решаване на проблеми • Променя настройките и опциите на операционната система или друг софтуер при решаване на казуси
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да разреши нерутинен проблем, възникнал при работа с ИКТ
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана със: споделянето на файл в интернет пространството; намирането на информация в интернет по зададена тема, нейното съхранение и възпроизвеждане; редакцията и оформлението на цифрово съдържание <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана с инсталирането, преинсталирането и промяната на настройки на устройство и съпътстващия го софтуер
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен/компютърен кабинет • Персонален компютър или лаптоп • Достъп до интернет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поставените задачи са изпълнени самостоятелно и в рамките на предварително зададеното за това време <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрирани са основни знания, умения и компетентности, свързани с употребата на информационни и комуникационни технологии

ЕРУ 5

Наименование на единицата:	Организиране на работния процес
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Наименование на професията:	Работник в производство на облекло
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Резултат от учене 5.1:	Извършва предварителна подготовка на работното място
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изрежда правилата за подготовка на работното място • Описва производствената структура на предприятията за производство на облекло • Познава видовете инструктаж за работа • Посочва предназначението на личните и колективните предпазни средства
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Следва изискванията при подготовка на работното място • Подготвя инструментите, машините и съоръженията, свързани с професионалната му дейност • Спазва правилата за ЗБУТ • Използва лични предпазни средства
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно или в екип да подготви работното си място, инструментите, машините и съоръженията, свързани с професионалната му дейност, като спазва изискванията за ЗБУТ
Резултат от учене 5.2:	Участва в организирането на дейностите на работното място
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва основните работни процеси и дейности на работното място • Описва организацията на работния процес в съответствие с поставените задачи • Познава правилата за рационална организация на работното

	<p>място</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изброява възможни грешки от технологичен характер
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Работи по технологична схема, като спазва ЗБУТ • Открива грешки от технологичен характер • Уведомява съответното длъжностно лице при техническа неизправност • Поддържа ред и чистота на работното място
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да подготви и организира работното си място с цел обезпечаване на качествено изпълнение на поставените задачи при спазване на изискванията за ЗБУТ
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебна работилница или реално работно място
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочени знания относно подготовката и организацията за работа <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ефективно подготвя и организира работното място • Поставената задача е изпълнена самостоятелно, в рамките на предварително зададеното за това време и при постигане на зададените критерии за качество

ЕРУ 6

Наименование на ЕРУ:	Комуникация и работа в екип
Ниво на НКР:	2

Ниво на ЕКР	2
Наименование на професията:	Работник в производство на облекло
Ниво на НКР:	2
Ниво на ЕКР:	2
Резултат от учене 6.1:	Общува в работния екип
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва отделните длъжности в екипа • Описва взаимоотношенията и йерархичните връзки в екипа
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва йерархията в екипа • Осъществява комуникация в екипа
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да комуникира ефективно с всички участници в трудовия процес при спазване на йерархията
Резултат от учене 6.2:	Води ефективна комуникация
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва етичните норми в комуникацията • Изрежда правилата за вербална и невербална комуникация • Посочва адекватното поведение при конфликт
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Общува с колеги, клиенти, доставчици и др. • Разпознава и избягва конфликтни ситуации в екипа • Съдейства за решаване на конфликтни ситуации в екипа
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да провежда ефективна комуникация в екипа при извършване на трудовите си задължения
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на практическа задача или казус

Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебна работилница или реално работно място
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Описва основни теоретични понятия, свързани с комуникацията и работата в екип <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в практическата задача • Поставената задача е изпълнена самостоятелно, в рамките на предварително зададеното време и при постигане на зададените критерии за качество

ЕРУ 7

Наименование на единицата:	Материалознание
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Наименование на професията:	Работник в производство на облекло
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Резултат от учене 7.1:	Познава видовете текстилни материали и тяхното приложение в производството на облекло
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва класификацията на текстилните влакнести материали • Познава общите свойства на текстилните влакна - геометрични, физични и механични • Познава основните етапи и технологични процеси за производство на прежди, шевни конци, тъкани, плетива и нетъкани текстилни материали

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава технологичните процеси при облагородяване на платовете • Изброява видовете текстилно багрене
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Класифицира текстилните влакна в зависимост от произхода, начина на получаване и химичния им състав • Описва строежа на тъканите, плетивата и нетъканите текстилни материали • Разпознава първични и производни сплитки • Разпознава основните видове плетки
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да класифицира текстилните материали в процеса на производство на облекло и да определи областите на приложението им
Резултат от учене 7.2:	Познава свойствата на текстилните площни изделия
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва класификацията на текстилните площни изделия в зависимост от състава и предназначението им • Описва асортимента на тъканите, плетивата, помощните и спомагателните материали • Описва геометричните, физико-механичните, естетичните и хигиенните свойства на платовете • Познава експлоатационните качества на текстилните площни изделия - поведение при пране, химическо чистене и гладене • Описва параметрите на процеса на влаготоплинно обработване • Познава критериите за комфорт при носене и при поддържане на облеклото
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява зависимостта между свойствата на текстилните материали и параметрите на процеса на влаготоплинно обработване • Определя свойствата на текстилните материали чрез използване на органолептичен метод за анализ • Описва връзката между свойствата на платовете и предназначението и потребителските качества на шевните изделия
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да определи режимите на влаготоплинна обработка в зависимост от физико-механичните свойства на платовете

Резултат от учене 7.3:	Подбира подходящи основни и спомагателни материали
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава класификацията на платовете в зависимост от състава и предназначението • Описва асортимента на тъканите с битово предназначение, плетивата, помощните и спомагателните материали
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Класифицира платовете в зависимост от състава и естетичното им оформяне • Определя предназначението на плата в зависимост от състава и структурата му • Подбира подходящи основни, помощни и спомагателни материали в зависимост от вида на изделието
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да подбере оптимална широчина на плата в зависимост от вида на облеклото • Способен е да разработи проект за подбор на платове и материали за даден вид облекло според дизайна, конструктивните особености и предназначението
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическо задание
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет по теория
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания за: <ul style="list-style-type: none"> - общите свойства на текстилните влакна - геометрични, физични и механични - основните етапи и технологични процеси за производство на прежди, шевни конци, тъкани, плетива и нетъкани текстилни материали - свойствата на площните текстилни изделия - асортимента на тъканите с битово предназначение, плетивата, помощните и спомагателните материали <p>За средство 2:</p>

- Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус

**ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност
"Производство на облекло" - първа степен на професионална квалификация
ЕРУ 8**

Наименование на единицата:	Подготовка на платовете за кроене
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Наименование на професията:	Работник в производство на облекло
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Резултат от учене 8.1:	Разтоварва, приема и складира платовете
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва товароподемни транспортни средства, използвани при разтоварване и транспортиране на платовете • Дефинира видовете опаковки, използвани при транспортиране на текстилни материали • Описва съдържанието на документите, изготвяни при приемането на платовете • Дефинира изискванията за ефективно количествено приемане на платовете • Описва условията за съхраняване на платовете • Познава начините за съхраняване на платовете
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Проверява целостта на опаковките • Разтоварва и разопакова платовете • Приема материалите, като следи за целостта на опаковките • Изготвя спецификация на получените материали • Сортира платовете по състав, широчина и предназначение

Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да разтовари, транспортира, разопакова и складира платовете в зависимост от вида на опаковката и наличните товароподемни транспортни средства • Способен е да изготви констативен протокол съвместно с представител на доставчика в зависимост от констатираното несъответствие между документацията, съпровождаща доставените материали, и фактичестото състояние при приемането
Резултат от учене 8.2:	Извършва качествен и количествен преглед на платовете
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва дейностите, извършвани при качествен и количествения преглед на платовете • Описва дефектите по платовете, недопустими при готовите облекла • Изброява използваните средства за преглед и измерване на платовете • Описва принципа на работа при преглед на платовете на прегледна маса • Описва принципа на работа на прегледна машина • Изрежда данните, които се попълват в паспорта на всеки прегледан топ плат
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Установява фактичестките линейни размери на плата - дължина и широчина • Открива и маркира дефектите по платовете, недопустими за готовите облекла • Проверява равномерността на обагрянето и наличието на разнотоние • Попълва паспорт на топа плат • Работи с механизирани и автоматизирани съоръжения за преглеждане и измерване на платовете
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно или в екип да извърши качествен и количествен преглед на платовете в зависимост от използваните средства за преглед и измерване на платовете
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическо задание

Условия за провеждане на оценяването:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет по теория <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен практически кабинет, платове с различна широчина и дължина, прегледна маса
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания за: <ul style="list-style-type: none"> - съдържанието на документите, изготвяни при приемането на платовете - изискванията за ефективно количествено приемане на платовете - условията за съхраняване на платовете - дефектите по платовете, недопустими при готовите облекла - използваните средства за преглед и измерване на платовете - принципа на работа при преглед на платовете на прегледна маса и на прегледна машина <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява практическо задание за качествен и количествен преглед на платовете • Поставената задача е изпълнена самостоятелно и в рамките на предварително зададеното време • Спазени са изискванията за качество на изпълнение

ЕРУ 9

Наименование на единицата:	Настилане на текстилни материали
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Наименование на професията:	Работник в производство на облекло
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2

Резултат от учене 9.1:	Настила ръчно текстилни материали
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира определението за настил • Описва начините на настилане в зависимост от положението на плата • Описва видовете настилачни маси, устройствата и съоръженията към тях • Посочва технологичните изисквания при настилане • Изрежда организационните изисквания при настилане • Обяснява начините за избягване на дефекти по платовете при настилане • Изброява начините на закрепване на размерката към настила
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Настила ръчно основни и спомагателни текстилни материали • Обслужва и работи с видове настилачни маси, устройствата и съоръженията към тях • Проверява качеството на настилане • Проверява броя на платната в настила • Попълва отчетната и съпровождащата документация към всеки настил • Проверява и закрепва размерката към настила
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да извърши ръчно настилане на текстилни материали, спазвайки зададените технологични и организационни изисквания • Способен е самостоятелно да работи с видовете устройства и съоръжения към настилачните маси
Резултат от учене 9.2:	Настила механизирано текстилни материали
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва начините на механизирано настилане на текстилните материали • Описва съоръженията и устройствата за механизирано настилане • Описва предимствата на механизираното настилане: повишаване производителността на труда, механизирано отрязване на платната, автоматично отрязване на платната и др. • Описва методите при настилане на платове с дефекти • Познава технологичните и организационните изисквания при

	настилане
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Настила механизирано основни и спомагателни материали • Работи с всички видове съоръжения и устройства за механизирано настилане • Попълва съпровождащата документация към всеки настил
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да работи с всички видове устройства и съоръжения за механизирано настилане • Способен е самостоятелно да извърши механизирано настилане на текстилни материали, спазвайки технологичните и организационните изисквания
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическо задание
Условия за провеждане на оценяването:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет по теория <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен практически кабинет, чертожни линеали М 1:1, чертожни инструменти, маса за настилане, кроячни машини, платове с различна широчина и структура, хартия за предотвратяване на приплъзването при настилане на хастари, синтетични и изкуствени платове, щипки за закрепване на настила
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания за: <ul style="list-style-type: none"> - начините на настилане в зависимост от положението на плата и използваните средства; технологичните и организационните изисквания при настилане; начините за избягване на дефекти по платовете при настилане; <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява практическо задание за настилане • Поставената задача е изпълнена самостоятелно и в рамките на предварително зададеното време • Спазени са изискванията за качество на изпълнение

ЕРУ 10

Наименование на единицата:	Машини и съоръжения за влаготоплинна обработка
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Наименование на професията:	Работник в производство на облекло
Ниво по НКР:	2
Ниво по ЕКР:	2
Резултат от учене 10.1:	Извършва термомеханично подлепване на шевни детайли
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва същността на процеса • Дефинира предназначението на термомеханичното подлепване • Обяснява устройството и принципа на действие на машини за термомеханично подлепване • Обяснява предимствата и недостатъците на процеса • Изброява параметрите на процеса • Описва видовете подлепващи материали и приложението им за различни области на детайлите на облеклото • Описва експлоатационните изисквания към подлепващите материали
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва определения оптимален режим на подлепване • Работи с машини и съоръжения за термомеханично подлепване • Подлепва различните области на детайлите на облеклото с подходящия за тях подлепващ материал
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да осъществи термомеханично подлепване на различни области на детайлите на облеклото с подходящия подлепващ материал при оптимален режим на работа
Резултат от учене 10.2:	Работи с машини и съоръжения за гладене
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява видовете съоръжения за влаготоплинна обработка (ВТО)

	<ul style="list-style-type: none"> • Изрежда помощните средства за гладене • Описва предназначението на видовете съоръжения за ВТО и помощните средства за гладене • Описва видовете технологични операции при влаготоплинна обработка • Изброява факторите, влияещи върху деформацията на текстилния материал
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва определения оптимален режим на влаготоплинна обработка • Глади резерви на съединителни шевове • Пречупва подгъви на шевни изделия • Извършва окончателна влаготоплинна обработка на готово шевно изделие
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да извърши междуоперационна влаготоплинна обработка при спазване на определения оптимален режим • Способен е самостоятелно да извърши окончателна влаготоплинна обработка при спазване на определения оптимален режим • Способен е самостоятелно да работи с различни видове съоръжения за ВТО в зависимост от вида на технологичната операция
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическо задание
Условия за провеждане на оценяването:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет по теория <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • База за обучение по практика, платове с различна широчина и структура, машини и съоръжения за термомеханично подлепване на шевни детайли, машини и съоръжения за влаготоплинна обработка, детайли от шевни изделия, готови шевни изделия
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания за:

- същността на процеса на термомеханичното подлепване на шевни детайли; устройството и принципа на действие на машини за термомеханично подлепване; параметрите на процеса; експлоатационните изисквания към подлепващите материали

- видовете съоръжения за влаготоплинна обработка (ВТО) и помощните средства за гладене; предназначението на видовете съоръжения за ВТО и помощните средства за гладене; технологичните операции при влаготоплинна обработка

За средство 2:

- Изпълнява практическо задание за термомеханично подлепване на шевни детайли и изпълнение на различни технологични операции при влаготоплинна обработка
- Поставената задача е изпълнена самостоятелно и в рамките на предварително зададеното време
- Спазени са изискванията за качество на изпълнение

4. Изисквания към материалната база

Обучението по теория се осъществява в учебни кабинети, а по практика - в учебни работилници или в реална работна среда (базови обекти и предприятия) при предварително сключени договори. Материалната база следва да бъде в съответствие с изискванията на действащите нормативни актове и съответните български стандарти. Нормативните изисквания към учебната работилница са в съответствие с дейностите, които ще се извършват в нея, видовете технологични процеси, ергономичните, естетичните изисквания и методическите указания.

4.1. Учебен кабинет по теория

В учебен кабинет се провежда обучението по теория на професията.

- Основно оборудване - учебни маси, столове, учебна дъска, маса за изработване на кройки, компютри (лаптопи/таблети), проектори, интернет.
- Помощно оборудване - маркери, чертожни инструменти, хартия за изработване на кройки, шивашки метър, линеал, ножица, кош за отпадъци и др.
- Учебни пособия - картели с мостри на основни, помощни и спомагателни материали за съответната специалност/на конци, на копчета, схеми за устройството и принципа на действие на различните видове настилачни и кроячни машини, схеми за устройството и принципа на действие на машини за термомеханично подлепване на шевни детайли, снимки/филми за организация на работните места в професията (специалността), мултимедийни продукти и филми за механизизирано и автоматизирано настилане и кроене на текстилни материали, изпълнение на влаготоплинни операции при изработване на облекло от текстил, комплект учебни материали по всички изучавани предмети и др.

4.2. Учебна работилница

В учебни работилници се провежда обучението по практика на професията.

Те се оборудват с машини, съоръжения и със съответните помагала съобразно усвояваната професия и специалност. Учебните работилници трябва да осигуряват работни места за всички обучаеми и едно работно място за обучаващия.

Работното място на обучавания е в съответствие с нормативите за извършване на съответната дейност и методическите изисквания. За работно място се счита площта, върху която се намират: машини, съоръжения и инвентар, необходими за работа. При разполагането на работните места се спазват изискванията за осветеност, необходим работен фронт и функционална близост с необходимите суровини и материали.

Нормативните изисквания към учебната работилница са в съответствие с дейностите, които ще се извършват в нея, видовете технологични процеси, ергономичните, естетичните изисквания и методическите указания.

- Основно оборудване - шкафове или хранилище за основни и помощни текстилни материали, маса за настилане на платовете, щендер за основни кройки, машина за кроене с вертикален пластинчат нож, машина за кроене с дисков нож, банциг, гладачни маси за междинно и крайно гладене, парна ютия, гладачна преса, обикновена ютия (без пара), щендер за окачване на готови изделия, транспортни колички.

- Помощно оборудване - ножица, шивашки метър, креда, четка за почистване от креда, линеал, моливи и инструменти за чертане, дъски и подложки за гладене, резервни части за кроячните машини, шило, карфици, шаблони за пречупване на детайли, предпазни ръкавици за кроене, щипки и тежести за закрепване на размерката, хартия с термоподлепващо фолио за изработване на размерка за кроене, четки и кошчета за почистване на работното място.

- Инструменти - отвертки, клещи, пинсета, гаечни ключове и др.

- Нормативните изисквания към учебната работилница са в съответствие с дейностите, които ще се извършват в нея, видовете технологични процеси, ергономичните, естетичните изисквания и методическите указания.

5. Изисквания към обучавашите

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка могат да преподават лица със завършено висше образование по съответната специалност.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в **Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления**, приет с Постановление № 125 от 2002 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), могат да преподават лица без висше образование и без професионална квалификация "учител", ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на **Закона за професионалното образование и обучение**.

Препоръчително е на всеки три години обучавашите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания, умения и компетентности.